

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris işləri üzrə direktor müavini:

_____Əyyubova.İ.H

"_7_" "_fevral_" 2020-ci il.

Fənn sillabusu

İxtisas: "Xalq çalğı alətləri"

Şöbə: Musiqi və Təsviri incəsənət

Fənn Birləşmə komissiyası: "Musiqi nəzəriyyəsi və xor dirijorluğu"

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "Alətşünaslıq"

Proqram: 14.04.2013 cü il tarixli 07 sayılı protokola əsasən Lənkəran Dövlət Humanitar kollecin Musiqi nəzəriyyəsi və xor dirijorluğu fənn birləşmə komissiyasında müzakirə edilmiş və bəyənilmişdir.

Kodu: İPFS-B04

Kurs: II

Tədris yükü: 60 saat (30 müəhazirə, 30 seminar)

Semestr: IV

Tədris dili: Azərbaycan dili

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 4kredit

Auditoriya N.:

Saat: 15⁴⁰-17

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Hüseynova Əsmər Rza qızı.

Məsləhət günləri və saati: 2-cü gün saat: 14⁴⁰-16¹⁵

E-mail ünvanı: esmer.huseynova.2019@gmail.com

FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş.P.Təhməzov bina 3.

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

- 1.M.Umudov "Alətşünaslıq" dərsliyi.
- 2.A.Nəcəfzadə xalq çalğı alətlərinin tədrisi metodikası.
- 3.Ü.Hacəbəyli Şərq musiqisi haqqında qərb alimlərinin təsnifi.

V. Fənnintəsviri və məqsədi

Alətşünaslıq fənni üzrə təqdim olunan proqram Fortopiano, musiqi nəzəriyyəsi, xalq çalğı alətləri ixtisasına yiyələnən tələbələr üçün nəzərdə tutulub. Fənn tədrisini əsas məqsədi tələbələri müasir tələblərə uyğun olaraq alətlərin tarixi ,quruluşu, səslənməsi ,ifa üslubları haqqında bilgilərin tələbələrə çatdırılması məqsədə uyğundur

V. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə veriləni maksimum bal 10 baldır.Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış dərs saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnin imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VI.Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 30 bal seminar –laboriya dərslərində fəaliyyətinə görə 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə 10 bal tələbənin işinə görə.

-51 baldan asaqı	qeyri kafi F
-51-60 bal	qənaətbəxş E
-61-70 bal	kafi D
-71-80 bal	yaxşı C
-81-90 bal	çox yaxşı B
-91-100bal	əla A

Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Kollecın daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülcək.

VII. Təqvim mövzu planı:

N	Keçirilənməşğələmövzularınməzmunu	Saat		Tarix
1	2	3		4
	Mühazirə mövzuları	müh	seminar	
1.	Mənbə.Giriş.Simfonik orkestrin yaranma tarixi. Plan: 1.İnkişafı.Orta əsrlərdə aletlərin təkminləşdirilməsi.	2	2	
2	Keçirilən mövzuların sorğusu			
3.	Mənbə: Simli alətlər haqqında. Plan:1.Skripka viyola.	2	2	
4.	Keçirilən mövzuların sorğusu.			
5.	Mənbə: Violonçel,kantrabas. Plan:1Alətlərin təsnifatı.	2	2	
6.	Keçirilən mövzuların sorğusu.			
7.	Mənbə: Ağac nəfəs alətləri. Plan: 1.Quruluşları,təsnifatı.	2	2	
8.	Keçirilən mövzuların sorğusu.			
9.	Mənbə: Fleyta qaboy. Plan:1.Təsnifatı diapazonu.	2	2	
10	Keçirilən mövzuların sorğusu.			
11.	Mənbə: Ağac nəfəs alətlərinin texniki çelikliyi. Plan:1.Bu nəfəs alətlərində bəstələnmiş musiqilərin təhlili.	2	2	
12.	Keçirilən mövzuların soruğusu.			
13	Mənbə: Mis nəfəs alətlər qurupu. Plan:1.Onların tarixi kökü və təkminləşməsi.	2		
14	Keçirilən mövzuların sorğusu.		2	
15	Mənbə: Truba, kornet tuba. Plan:1.Onların strukturu diapozonu.	2		
16	Keçirilən mövzuların sorğusu.		2	

17	Mənbə: Truba, kornet tuba. Plan:1.Onların strukturu diapozonu.	2		
18	Keçirilən mövzunun sorğusu.		2	
19	Mənbə: Mis alətlərlə ağac alətlərinin fərqi. Plan:1.Müştüklü müştüksüz alətlər.	2		
20	Keçirilən mövzuların sorğusu.		2	
21	Mənbə: Az,X,Ç,A. Orkestri. Tar,saz,ud,qanun v.s təsnifatı. Plan:. Tar,saz,ud,qanun v.s təsnifatı.	2		
22	Keçirilən mövzuların sorğusu.		2	
23	Mənbə:Zərb alətləri. Qoşa nağara,nağara ,dəf . Plan:1.Membranlıqalətlərinquruluşu.	2		
24	Keçirilən mövzuların sorğusu.		2	
25	Mənbə: Kiçik simfonik orkestrilər. Plan:1Alətlərin təsnifatı.	2		
26	Keçirilən mövzuların sorğusu.		2	
27	Mənbə: Kiçik simfonik orkestrlərin inkişafı partiturası. Plan:1.Müasir dövrümüzdəki simfonik orkestrin növləri,əsərləri.	2		
28	Keçirilən mövzuların sorğusu.		2	
29	Mənbə: Böyük simfonik orkestr. Plan: 1. Orkestrin düzülüşü sıralanması, partiturası.	2		
30	Keçirilən mövzuların sorğusu.		2	

IX. Fənn üzrə sərbəst işlərin adları:

1	Simfonik orkestrin tarixi inkişafı.
2	Simfonik orkestrdə simli alətlər qurupu.

3	Simfonik orkestirdə nəfəs alətlər qurupu.
4	Simfonik orkestirdə mis nəfəs alətlər qrupunun təsnifatı.
5	Böyük və kiçik orkestrilər.

X. İmtahan sualları.

1. Orkestrinin yaranma tarixi.
2. Simfonik orkestrinin yaranması və fakturası.
3. Simli alətlər qrupunun akustikası.
4. Simli alətlər haqqında ümumi məlumat.
5. Simli alətlərin yaranma tarixi.
6. Skripka alt violonçel haqqında.
7. Kontrabas alətinin strukturu.
8. Alətlərin fərdi xüsusiyyəti.
9. Ağac nəfəs aləti.
10. Fleyta qaboy quruluşu.
11. Klarnet faqot haqqında.
12. Fleyta qaboyun tananlıq diapozunu.
13. Zərb alətləri haqqında.
14. Mis nəfəs alətləri.
15. Böyük simfonik orkestr.
16. Kiçik simfonik orkestr.
17. Viola haqqında.
18. Skripkanın quruluşu.
19. Truba və trompetin quruluşu.
20. Ağac nəfəs alətlərinin quruluşu.
21. Qaboy və klarnetin quruluşu.
22. Fleyta və faqotun tonallığı.
23. Zərb alətləri onların növləri.
24. Violonçel və kontrbasın strukturu.
25. Mis nəfəs alətlərinin akustikası.
26. Az. X.Ç.A orkestrinin növləri.
27. Mizrabla çalınan alətlər.
28. Simli kamanlı alətlər qrupu.
29. Tarın strukturu.
30. Ağac nəfəs alətlərinin diapazonu.
31. Violanın diapazonu.
32. Kiçik simfonik orkestrinin növləri.
33. Kamança alətinin diapazonu.
34. Böyük simfonik orkestrinin növləri.
35. Orkestrinin düzülüşü.
36. Orkestire yazılmış əsərlər.
37. Orkestrinin partiturası.
38. Ağac nəfəs alətlərinin düzülüşü.
39. Simli alətlərin quruluşu.
40. Truba və turompetin diapazonu.

41. Qaboy və klarnetin strukturu.
42. Mis nəfəs alətlərinin növləri.
43. Simfonik orkestrin yaranma inkişafı.
44. Orta əsrlərdə alətlərin təkmirləşməsi.
45. Kiçik simfonik orkestrin düzülüşü.
46. Tarın quruluşu.
47. Müsair dövrdə alətlərin təsnifatı.
48. Simli alətlərin akustikası.
49. Skripkanın diapazonu.
50. Klarnetin tonallığı diapazonu.

Kollokvium 1

1. Simli alətlərin növləri.
2. Simli alətlər qurupu.
3. Simfonik orkestrin yaranma tarixi.
4. Skripkanın quruluşu.
5. Simfonik orkestrin akustikası.
6. Violanın təsnifatı.
7. Simli alətlərin təsnifatı.
8. Ağac nəfəs alətləri.
9. Mis nəfəs alətləri.
10. Trompet və trobonun strukturu.
11. Klarnet və qaboyun quruluşu.
12. Violonçel və onun quruluşu.

Kollokvium 2

1. Zərb alətləri haqqında.
2. Azərbaycanda olan orkestr növləri.
3. Kiçik simfonik orkestrin quruluşu.
4. Böyük simfonik orkestrin quruluşu.
5. Ağac nəfəs alətlərinin növləri.
6. Mis nəfəs alətlərinin akustikası.
7. Mizrabla çalınan alətlər.
8. Kamanla çalınan alətlər.
9. Böyük və kiçik orkestrilər.
10. Simfonik orkestrdə nəfəs alətlərinin quruluşu.
11. Kamanlı alətlər qrupu.
12. Simli kamanlı alətlər qrupu.

XII. Fənnüzrətələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr Alətsünaslıq kursunda müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərin əsaslandırmağı bacarmalıdırlar. Kursda keçdiklərindən –alətlərin təsnifatı strukturu akustikası diapazonu müasir dövrdə olan

alətlərin təkminləşməsi və orkestrin növlərini təyin etməlidir. O cümlədən X.Ç.A orkestrinə yazılmış bəstəkar əsərlərinin partiturasında dolğun şəkildə mənimsəməlidir. Fənninin tədris zamanı tələbələrə müxtəlif bölmələr praktik tətbiqini öyrədilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir. Alətsünaslıq fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- tapşırıqları,
- referatışləri,
- imtahansualları,
- fərditapşırıqlar,
- internetdən istifadə.
- musiqilərindən lənilməsi.

Öyrənən tapşırıqlar::

- Orta əsrlərdəki alətlərin təkminləşməsi.
- Müasirdəki alətlərin təkminləşməsi.
- Alətlərin orkestrdə düzülüşü.
- Partiturası diapazonun anallığıları.

“Alətsünaslıq” fənninin sillabusu “Xalq Çalğı alətləri” ixtisasının

tədris planı və Alətsünaslıq fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus «_Musiqi nəzəriyyəsi və xor dirijorluğu_» FBK-da müzakirə edilərək bəyənilmişdir.(6 fevral 2020-cu il, protokol № 5).

Fənn müəllimi: Hüseynova Ə.R

FBK sədri: Əliyeva Z.T